

Sygn. akt: III AUa 413/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Naze

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska (spr.)

SSA Maria Padarewska - Hajn

Protokolant: stażysta Agata Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2012 r. w Łodzi

sprawy **A. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o emeryturę,

na skutek apelacji A. K.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu

z dnia 27 stycznia 2012 r., sygn. akt: V U 1816/11;

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 413/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 listopada 2011 r., uchylającą wcześniejszą decyzję z dnia 6 września 2011 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Oddział w O. odmówił A. K. prawa do emerytury nauczycielskiej na podstawie przepisów art. 47 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz art. 88 ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.). W uzasadnieniu organ rentowy podniósł w szczególności, że ubezpieczona nie udowodniła wymaganych 30 lat okresów składkowych i nieskładkowych (ZUS nie uznał objętego zeznaniami świadków okresu pracy w gospodarstwie rolnym (...) od 4 czerwca 1978 r. do 16 września 1981 r.), a przede wszystkim nie rozwiązała stosunku pracy ze swoim pracodawcą.

W odwołaniach od powyższych decyzji A. K. żądała ich zmiany oraz przyznania prawa do emerytury.

Sprawy z obu odwołań Sąd pierwszej instancji połączył w celu ich łącznego prowadzenia i rozstrzygnięcia.

Organ rentowy domagał się oddalenia odwołań.

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu oddalił odwołanie od decyzji z dnia 9 listopada 2011 r., a w pozostałym zakresie postępowanie umorzył.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że na dzień orzekania A. K. nadal pracowała jako nauczycielka. Przepis art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela określa przesłanki uzyskania prawa do emerytury nauczycielskiej. Jednym z nich jest rozwiązanie stosunku pracy. Warunku tego ubezpieczona nie spełnia, a stanowi on punkt wyjścia dla czynienia ustaleń w kierunku wykazania spełnienia pozostałych warunków. W takich okolicznościach Sąd Okręgowy stwierdził, że nie ma konieczności roztrząsania kwestii pracy odwołującej się w gospodarstwie rolnym (...), czy też innych, podniesionych przez zainteresowaną nieprawidłowości, jakich w zakresie ustaleń dotyczących stażu jej pracy miał dopuścić się organ rentowy. Sąd musi bowiem orzec o prawie do emerytury A. K., a nie o spełnieniu przez nią poszczególnych, ustawowych warunków dla jej uzyskania. Tym samym odwołanie A. K. od decyzji ZUS z dnia 9 listopada 2011 r. podlegało oddaleniu. W części zaś dotyczącej odwołania od decyzji z dnia 6 września 2011 r., którą uchylono decyzją z dnia 9 listopada 2011 r., umorzono na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. postępowanie w sprawie, albowiem orzekanie w tym zakresie stało się bezprzedmiotowe.

Apelację od wyroku złożyła ubezpieczona. Skarżąca zarzuciła niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. jakim stażem ogólnym oraz nauczycielskim może się wylegitymować, jak również błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że pozostawanie w zatrudnieniu w charakterze nauczyciela po dniu 31 grudnia 2008 r. uniemożliwia nabycie emerytury. Wniosła o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w O. nie złożył odpowiedzi na apelację, nie ustosunkował się do podniesionych w niej zarzutów i zgłoszonych wniosków.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna, bowiem Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz w treści obowiązujących przepisów prawa.

Skarżąca postawiła dwa zarzuty – pierwszy dotyczący niewyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy i drugi nieprawidłowego przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że pozostawanie w zatrudnieniu w charakterze nauczyciela uniemożliwia nabycie emerytury nauczycielskiej, określając owo uchybienie Sądu jako błąd w ustaleniach faktycznych.

Odnosząc się do drugiego z zarzutów, na wstępie należy zaznaczyć, że - tak jak sformułowała go ubezpieczona w uzasadnieniu apelacji - nie dotyczy on tyle ustaleń faktycznych, ile sposobu wykładni przepisów prawa materialnego, a konkretnie art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (j.t. Dz.U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 z zm.). Bezspornym jest bowiem, że wnioskodawczyni do chwili obecnej nie rozwiązała stosunku pracy. Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy, nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę. Art. 88 ust. 2a przewiduje natomiast, że nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa. W przypadku A. K., urodzonej (...), przesłanki nabycia świadczenia określa art. 88 ust. 2a, odwołujący się jednak do art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela. Dokonując wykładni art. 88 ust. 2a, a w szczególności jego pkt 1, trzeba zatem przyjąć, że osoba zainteresowana także i w tym przypadku musi rozwiązać stosunek pracy, w przeciwieństwie jednak do pozostałych warunków z art. 88 ust. 1, dotyczących stażu pracy ogólnego i nauczycielskiego, jakie musi

spełnić do dnia 1 stycznia 2009 r., rozwiązanie stosunku pracy nauczycielskiej może nastąpić po tej dacie. Przy czym nie wolno rozumieć tego warunku w ten sposób, że może do rozwiązania stosunku pracy dojść już po nabyciu prawa do świadczenia. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przewiduje, że prawo do świadczeń powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Zatem, jeżeli koniecznym warunkiem jest ustanie stosunku pracy nauczyciela, to do nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej nie dojdzie przed ziszczeniem się tego warunku. Innymi słowy, bez spełnienia tej przesłanki ubezpieczona nie może uzyskać przedmiotowego świadczenia. Wbrew twierdzeniom skarżącej, konkluzja Sądu Okręgowego tej treści jest jak najbardziej prawidłowa.

Bezzasadny jest również zarzut niewyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych do rozstrzygnięcia sprawy. Kognicję sądu ubezpieczeń społecznych określa art. 476 § 2 k.p.c. w związku z art. 477⁹ k.p.c. W świetle wskazanych unormowań, sąd rozpoznaje odwołania od decyzji organów rentowych w wymienionych w powołanych przepisach sprawach, m.in. dotyczących emerytur i rent. Zatem bada on kwestię przysługiwania, bądź nie, prawa do świadczenia, a nie poszczególnych przesłanek, których spełnienie jest konieczne do jego uzyskania. Tym samym w sytuacji, gdy wnioskodawczyni nie spełnia jednej z wymienionych w art. 88 ust. 2a w związku z ust. 1 Karty Nauczyciela przesłanek nabycia prawa do emerytury bez względu na wiek (tj. warunku rozwiązania na swój wniosek stosunku pracy) i przez to prawa tego nie może uzyskać, niedopuszczalne jest orzekanie przez sąd ubezpieczeń społecznych o poszczególnych warunkach nabycia prawa do emerytury, zamiast rozstrzygnięcia o samym prawie do świadczenia. Wobec tego Sąd nie był władny do badania tak okresów pracy nauczycielskiej, jak i ogólnego stażu ubezpieczenia, a nadto czynienia w tym zakresie ustaleń faktycznych. Z faktu, że tego nie uczynił, w świetle podanych wyżej uwag, nie można mu czynić jakiegokolwiek zarzutu. Sytuacja wyglądałaby odmiennie, gdyby ubezpieczona w toku postępowania odwoławczego przed Sądem Okręgowym spełniła przedmiotowy warunek – wtedy możliwe byłoby ewentualnie zbadanie, czy przysługuje jej prawo do świadczenia z punktu widzenia pozostałych przesłanek. Jak jednak oświadczyła sama wnioskodawczyni (patrz: protokół rozprawy apelacyjnej), do chwili obecnej stosunku pracy nie rozwiązała.

Mając na względzie powyższe, Sąd Apelacyjny wobec bezzasadności apelacji wnioskodawczyni, oddalił ją na podstawie art. 385 k.p.c.